

NẠN THƯƠNG LƯU

Câu chuyện ngày tết

Nhớ lại hôm hai mươi lăm tháng trước tôi vừa đi ngoài ruộng về. Chợt tôi gặp một anh thợ quen trong xóm đi coi bộ hăm hờ. Tôi hỏi anh: « Anh đi đâu đây? » « Tôi đi lên trên bác cả vay vài đồng bạc để lo ăn tết, hôm nay cũng là cận nhật năm cũ đã hết rồi năm nay tới mười ba tháng mà công rập như mọi năm » Luôn đó tôi hỏi cợt với anh rằng: « Không hiểu là tết ai bày ra và nghĩa lý làm sao mà ai cũng hăm hờ lo lắng quá. »

« Ôi mình đâu biết được mình cứ noi theo tục cũ, mỗi một năm cứ khổ mình lại được ba ngày ăn chơi, có lẽ là mình ăn mừng động tăng thêm một tuổi và cái nạn trong năm cũ đã qua; mình lại rước chào năm mới; thôi để tôi đi nghe » - ư.

Đi tôi vừa đi vừa suy nghĩ cứ theo lời anh thợ nói thì lẽ tết là lẽ mừng, lẽ vui, lẽ tiếp rước.

Mà mừng cái gì đây? ngày tháng dần dần tuổi càng chập chững rồi lật bạt đã tọc trong mây bạc, vậy mà ăn chơi cho tốn của hao tiền như là người mình dùng đồ ngoại hóa rất nhiều tốn phí biết bao nhiêu triệu bạc.

Dương lúc thiên hạ vui vẻ, nhơn dân dọn dẹp mình vừa nghe hơi hương thơm, nghe tiếng pháo nổ, mình nghe mà buồn mả lo cho cái mừng, cái vui, cái tiếp rước của chúng mình trong ba ngày.

Con người ở đời phải làm việc phải lao tâm nhọc trí, phải khổ với đời; nghỉ cũng chẳng nên than van mà làm chi? Chớ như chúng ta lo lắng làm động dưng cho người thì mới là đáng buồn, đáng tủi cho chớ.

Buôn tủi là cái chung của nhân dân. Ước sao cho chúng ta bỏ bớt cái xa xỉ long trọng thì là cái hạnh phúc về sau của chúng ta vậy!

AI có nghĩ đến chăng?
AI có lo buồn chăng?
Nguyễn-văn-Lộc (Benluc)

Quan Tham-biện Bentre đã cho phép nhà góp bằng hai

Cáo thị
Làng chúng tôi vắng theo trát thầy cai số... dạy rằng chiếu theo trát quan lớn chủ tỉnh cho phép tên... là người góp tiền chđ trong ba ngày tết Annam là ngày 28, 29, 30 dạng phép góp bằng hai. Còn qua đến ngày mồng 1, 2, 3 « ba bằng » (1) không góp.

Vậy nên làng tôi truyền rao dân cáo-thị này cho nhơn-dân người buôn bán coi kẻo làm trong ba ngày xuân nhứt.

..... le 5 Fevrier 1920 Hương-quân (Le maire Hường-hào.

Bò là tờ cáo thị dán tại trong một chợ kia trong hạt Bentre, có lẽ mấy chợ khác trong hạt cũng đồng chịu cái « nạn » ấy.

Lợi riêng cho một vài người góp chợ mà hại chung cho cả trăm ngàn người, chẳng hay chánh-phủ có biết cái khổ của phơn dân mà chánh phủ « bảo hộ » không?
T. C.

Xú Phụ Hội

It người đờn bà xấu xa mà dám tự nhận mình là xấu. Nhưng mới đây, ở bên Mỹ, có một trăm 8 đã có can đảm mà tự nhận là xấu và họ đã lập ra một hội gọi là « Xú Phụ hội » để kêu nài với bọn đàn ông.

Ngày khánh thành hội, có nhiều 8 lên diễn đàn diễn thuyết. Có thầy đều phân kháng kịch liệt các bản tánh của bọn đàn ông thường ung đờn bà đẹp hơn là đàn bà xấu. Và có 8 nói rằng « Nhưng thế mà người đờn bà xấu có nhiều tánh tốt hơn người đàn bà đẹp, bởi vì không diện, người chính có trí khỏa và thương yêu chồng hơn. Và lại cái đẹp sắc không phải là đời được. Vậy ta phải dạy cho chị em bọn xấu ta cách làm sao cho vừa ý người đàn ông và bởi lại cái bản chất mà Tao-hóa không cho mình. Sau lại, bà chánh hội t-ường, xuân xanh vừa ngoi từ tuần, h nh ồm nhồm như con mằm mới xẹp, mang gong gung. Tóm lại các đều thỉnh cầu của các xú phụ nữ và họ lao lên rằng:

« Chúng ta đây, số hội viên được một trăm. Thật là chưa đủ. Ở Thành phố ta, ở nước ta, còn có nhiều người xấu hơn nữa mà không dám đến. Ấy thiệt là một điều tự-phu không đáng. Vì rằng trên 10 người đờn bà, thì chỉ có 1 người đẹp mà thôi, còn 9 người khá khá, 3 người 8 8, còn bốn người xấu thiệt. Nhưng khôn nạn thay, có nhiều người xấu lại tưởng mình là đẹp và muốn làm ra cho mình đẹp. Loí khuya loí người khờ đó bày bời lại những lời dị nghị của bọn đàn ông đối với họ trong khi họ không có mặt ở đó xem sao.

Vậy tôi xin hô hào với các chị em bọn xấu rằng: « Các đẹp không cần thiết gì cả vì cái đẹp phải tùy theo tuổi tác và bình tại, chúng ta hãy đồng nhau hủy những cái mặt và những cách đứng đi diện ra cho đẹp vì chính đó là một sự rất khổ cho thân thể. Người đờn bà xấu lại còn hơn người đẹp nữa vì là xấu thì dễ cảm, dễ tình, dễ lòng nhơn đức, hay nghe lời khuyên răn và biết tiết kiệm, còn người đẹp thì hay diện, kiêu nãnh, ích kỷ và chật lòng. hững bọn đờn ông mà không thấy các điều đó là bọn đại. Ta hãy làm cho họ tỉnh ngộ lại. Từ đây về sau ta quyết phân kháng kịch liệt cùng những bọn đờn bà đẹp. Ta hãy hiệp quần lại và phải tin người đờn bà xấu của chúng ta. »

Nhì không biết cái hội kỳ khôi đó có được hiệu quả không. Nhưng ở thành phố xứ Huế mà có một hội làm vậy chắc có ích cho những bà, ban bố mười ngoài mà còn làm ra cách con gái mười chĩa hai mươi!

Hạnh-phước thay! Xưa nay hai tiếng binh-dân không ai chú-trọng đến, mà bây giờ lại nghe nói đến binh-dân. Đó là một cái điềm lành. Nỗi đau khổ của binh-dân chắc từ đây mà đỡ bớt. Mà binh dân chắc cũng từ đây mà rõ biết được cái nỗi đau khổ của binh-dân.

Khôn nạn thay! Xưa nay binh-dân có biết đầu mình đau khổ. Một hôm đêm, mưa to gió lớn, tôi ngồi xe kéo ở Sài-gòn, thấy anh cu-li lướt-mướt mà thương, bên hồi anh ta có muốn sang giàu không. Anh ta trả lời: « Phần trời khiến sao chịu vậy, muốn sao được. Nếu ai cũng sang giàu thì ai làm cho ai. » An-phần như anh cu-li xe đó là cái đức-riêng của binh-dân. Vì an-phần như thế mà đầu ai bóp bẹp vo tròn mệ: ai. Cho nên không ai chú-trọng đến. « Làng tổng » khi dân ngu. « Thấy bà, quan quyền », bắt cầu là lớn bé đồ hay, đều khi dân ngu. « Dân là ngu, ngu là dân », hai tiếng dân và ngu là hai tiếng đồng nghĩa trong óc của người đời.

hai tiếng thượng-lưu. Nghĩa chữ thượng lưu hiểu theo người thượng-lưu, tôi không nói đến; tôi chỉ nói đến nghĩa chữ thượng lưu của binh dân quen dùng. Pousse-pousse là cái xe kéo, thượng lưu là lũ thấp hèn. Phải nhận cho như vậy. Có tiếng nghĩa nói đáng mà công-dụng của nó một ngả. Như tiếng « ông vai » là tiếng thượng ngoài Bắc, mà là tiếng chửi trong Nam. Cho nên trong một bọn thanh-niên ở nhà quê của chúng tôi - không biết ở tỉnh thành ra sao - hề ai bị gọi là thượng lưu thời ấy làm xấu hổ lắm. Cái áo tời, miêng ăn ngon, chừ ông chừ thầy v. v. anh em họ cho là món « thượng lưu » cả. Thật thời không phải anh em họ không ham muốn món thượng lưu ấy đâu. Song lẽ, có một điều ngổ, là như đồ tời « một » đáng của gái giang hồ lơ-lãng trang sức, thời quyết là các người khue các không ai dám dùng. Vì thế.

Mà sao thế? Xưa nay bọn tự xưng là thượng lưu đều là bọn đó tiện cả, làm làm dân ngu biết mấy mươi lần. Dân ngu họ mong mới ở bọn đó mấy mươi năm nay, họ thất vọng luôn mấy mươi năm nay. Mấy mươi năm thất vọng, biểu đừng nhòm.....

..... bọn thượng lưu có được hay không? Tham bá vinh họ, mà mỗi phút.

Người trí thức nước ta có nhận thế không? Người ngoài người ta

Phải phải trọng đại bọn giàu và bọn có học đó.

Ừ, đó là cái chánh-sách nước giai cấp không đời không đời xưa nay.

Tôi kiểm duyệt bỏ hết một đoạn.

Tân-gã

Từ bi thay!

Đờn bà ở Damis là một tỉnh ở Asia mineure (Tiểu Á-Đá) rất là than phiền về chuyện ra đường phải che kín mặt mà chẳng cho ai thấy. Các ông chồng thì không ưng cho các bà đi ra ngoài. Vì vậy nên mới có câu chuyện sau đây: Mahomet là chừ đạo Hồi-Hồi khi còn sanh tiền có thương một nàng tên là Millana nhan sắc thiệt có chim xa cá lặn. Rồi cho nàng bị con muôi độc chích nhằm mặt mà thành ra xấu xa. Nàng lấy làm thất vọng chỉ ngày đêm than khóc mà chẳng muốn gần gũi các chị em vì chị em chế cười. Mahomet thấy vậy động lòng từ bi nên bắt hết thầy đàn bà phải che mặt đi cốt để nhờ thế làm cho không ai thấy là Millana xấu hay đẹp nữa!

GIÁ BẢO	
Thân-Chung	
Một năm.....	12\$00
Nửa năm.....	7 00
Ba tháng.....	4 00
Mandats xin nhê đđ cho	
M. Nguyễn-văn-Bá	
Quản-lý của Thân-Chung	

Thức điệu hiệu con vịt
鴨香 嘜煙
CIGARETTES CANARD
Lucien BERTHET & Ce - SAIGON

Các tin thể-tháo

Cuộc tranh vô-dịch về nghề «múa võt» năm 1929

Chiếm và Giao đều được tranh chức vô-dịch năm 1929 như thường, như các qui-định khác. Chẳng còn bao-lâu nữa thì tới kỳ tỷ-thi. Vậy nên rằng tập dượt cho hăng hái và nhớ rằng ngày 10 Mars thì k'ôa sẽ không động đặng tên nữa.

Triệu-Văn-Yên
Délégué de Tennis.

Xe bơi hiệu
DELAGE
Torpedo 11 H.P., 4 cylindres 3.800p.
Torpedo 14 H.P., 6 cylindres 4.200p.
Là một thứ xe
It tôn hơn hết,
Chắc chắn hơn hết,
Lịch sự hơn hết,
Em-ái hơn hết.
Bán tại hàng:
5th des Garages Charner
121, 123 BOULEVARD CHARNER - SAIGON

Trận cười vỡ bụng

AI muốn mua vui, cười vỡ bụng, hãy mua một bản CỜ-QUAN về rđ vài ba người bạn hữu rồi bày CỜ-QUAN ra chơi. Chơi kô tiền mỗi lần chứng một hai su, mỗi lần phạt một lện. Chơi như vậy chừng vài bản thì thấy cười đau-bụng. Vui lắm! Thú lắm.

AI chưa chơi hãy chơi thử nếu không vui không cười, không thú thì đem trả có lấy tiền lại.

CỜ-QUAN có gởi bán các nơi sau đây:
Hiệu Nguyễn-đức-Nhuận chợ cũ Saigon, hiệu Nguyễn-văn-Trận và Bazar Tân phát Bđ Bonnard, hiệu Phạm-công-Hình Dakso, hiệu Lý-hữu-Dư ở Nam-van, hiệu Nana. Số 51 đường Q.đai Mytho Cholon. Đđng-thạnh Cai-lâu-bà và hiệu Phan-văn-Nghĩa, N 20 Bđ Saintenoy, Cautho.

Chữ ý, xin chữ ý
A LA PENSÉE
50, đường Charner
Ở đây có bán các thứ vành bông để đi đám ma. Kiên bông rất ngộ mà giá lại rất rẻ.
Hỏi tại nhà Mme JUD.
(Bán luôn vừa ngày vừa đêm).

NHỚN DỊP GẮN TẾT

Đồ để tết anh em bà con không gì quý bằng:

RƯỢU BÒ HIỆU MAUBAR

là một thứ rượu thiết tinh hảo có pha (cola-coca quinquina và glycéro phosphate)

Từ nay tới tết hề ai mua rượu hồ MAUBAR thì Bôn-Đường sẽ tặng không một ve dầu mản (Essence de menthe) thiết tới hi(ư

ĐẦU-CHÂU

Có bán tại:

№ 31094

ĐVI-PHÁP ĐẠI DU'ỢC PHÒNG

Môn bài 84-90, Dương d'Ormay - SAIGON

gluy

NHA IN BAO TON

23, Rue Filippini et d'Espagne

SAIGON

Hiệu: **VAN-HOÀ**

CHOLON

Giấy thép số 102

AI MUỐN DÙNG VÀI ĐÁ TỐT MÀ LẠI LẤU RÁCH thì nên đến

COI CHỨNG MÀY CÁI NHÂN

VAN-HOÀ CHỦ NHON

BUGATTI

Những kiểu xe Du-lich
Những kiểu xe Sport

Garage **JEAN COMTE**
34 Boulevard Norodom
SAIGON

PHẠM-HẠ-HUYỀN

Transitaire

Bảo lãnh vận tải, làm thủ tục douane các hàng-hóa xuất-cảng nhập-cảng, đi lãnh đồ bagages.

Có tiem ban si giu giúp, vài mùng, hàng bác, tap-hoa ph-ao Vietnam s. Tra bong.

Ở xa xin gọi thư-thương-nghi.

36 rue Sabourah Saigon. Telephone: 231

MÁY XAY GẠO

Của người Đức (Allemagne) hiệu Nagel et Kaemp, là một nhà chế tạo rất có danh tiếng ở hoàn cầu

KAMPNAGEL COLONIA FILIPINA

Đại lý độc-quyền cho còi Đông-Pháp, Sté Electro-Mécanique Indochinoise

Máy gạch, máy cưa, và các thứ máy cho các nhà nông

B. P. 58. - 2, rue Ohier (góc đường Charner và đường Ohier) Saigon - Téléphone: 516

Adresse télégraphique: ComIndoc

CANTHO
Hôtel Central

Là nhà nghỉ ở trung ương châu-thành, được đại lộ Delaunoy, ngay nhà in Hán-giang, là nơi rất thế là.

Giá tiền phòng mỗi 24 giờ từ 2, tới 5 p.

Nhà nghỉ có bàn ăn, phòng tắm, có đầu bếp rất khéo.

Qui vì ban khách có dịp đến Cantho, xin mời ghé lại nhà nghỉ chúng tôi một lần thì sẽ cảm thấy chúng tôi làm rất là vừa lòng quý khách.

Đ. VAN T
Quản-đo đốc Trung tâm nhà nghỉ

Phòng căn lo về việc thương mại

Lo về việc mua bán đất ruộng, nhà phố, vườn v.v., lo báo các việc liên thừa đến tòa và lo báo về việc tờ giấy sao lục các tờ giấy tại tòa án và các tòa bộ. Vay tín dụng khách có đều chỉ hoặc tranh tụng nơi tòa hoặc muốn xin sao lục tờ giấy đều chỉ xin mời đến phòng v.v. tôi mà thương nghị và tốt tình cho các ông khách tiền kềm vô ích, xin mời đến phòng vận tải tiếp xúc từ 5 giờ tới 6 giờ một ngày, ngoài giờ thông thường trong nhà nước và để có giúp việc nhiều năm nơi phòng vận của các quan trọng sự nên rất hòng về việc liên thừa và lo xem xét tờ giấy rất kỹ lưỡng cho quý khách.

Xin chào các ông có việc đến phòng vận tải, môn bài 117 rue d'Espagne Saigon.

LBANGY
117 rue d'Espagne Saigon

GARAGE ORIENTAL

38-40, Quai de l'Esplanade, Rue d'Alsace.

Sửa xe hơi đã cũ, kỹ lưỡng, làm 4 thất-tha, làm mới chóng mà giá rẻ không đâu sánh kịp. Trong thùng xe dầu, dầu, Ai hỏi giá cả sẽ làm một tam giây, có giá cả cho không.

Có trường dạy cầm tay bằng xe hơi cho đến khi có đủ bằng cấp, lại có dạy những điều cần biết để có thể vận hành xe hơi bằng máy, và cả phải chắt. Giữ gìn xe hơi của mình và rửa xe mỗi tuần-lần một lần, giá cả xin thương nghị.

Sửa máy xe hơi hư, hỏng cả ngày có đêm, ngày chủ nhật và ngày lễ nữa.

Lệ-Công-Hòa công ty

62 Bd. Tổng đốc Phụng-Chiến
Telephone N° 425.

Là công ty của các người thợ học Việt-Nam lập ra, ban đầu môn đồ nô trang theo kim-thợ của các người thợ học anh-tai, sản phẩm chế ra rất đẹp mắt. Công ty có đồ đồ tạp-hóa (articles de bazar) và giấy đẹp, Bắc-kỳ và lại còn thêm những đồ gia-bát sửa, xem qua rất hấp cho quý vị nào thích đồ cổ tích.

Bên Công ty còn mở rộng phân bán; qui vị hãy nghĩ rằng nếu vốn to chừng nào thì lợi to chừng ấy.

Vậy xin ai là thợ học Annam, ai là đồng-bào hảo tâm, xin lưu ý.

LÊ-CÔNG-HÒA
công-ty cần cầu

N° 48 TIEU-THUYẾT

NẶNG-VI-LINH

(Dịch tiểu-thuyết tây)
Người dịch: **VO-DANH-THI**
XIV
(Tiếp theo)

Thôi khoan nói đến chuyện chỉ đã, thử hỏi tôi ý quyền gì mà kiếm chế người đàn bà ấy? Tôi đã cho người ta tiền bạc gì chưa? Mới gặp nhau có hai ngày mà tôi đã kiếm chuyện bỏ đi như thế hay hoặc-giả tôi vốn là kẻ kỹ-sanh trong lĩnh giới, nên sự, chờ dai với người ta thì không khỏi người ta làm cho mình phải hao tổn chẳng? Ô hay! ai đời mới quen biết Th-Cúc chỉ trong ba mươi sáu giờ đồng hồ, mới lập lịnh nhưn của cô ta chỉ

trong hăm bốn giờ đồng hồ, vậy mà tôi đã dờ thối ghen tuông la ghen tuông làm sao chứ! Có ta đã muốn chia sự vui sướng với tôi mà tôi còn chưa biết lấy tay làm cho cô ta vui; tôi nào có biết đâu rằng cô ta sẽ đi không trả lời cho tôi, thật không phải là dạn-dối chỉ tôi mà chính là khinh-hi tôi vậy....

Đó là những cái tư-tưởng nó cứ triển-miễn ở trong trí tôi trong đêm ấy và ước bấy giờ tôi muốn chạy ngay đến nhà

Thu-Cúc mà bực-bach hết tâm sự ấy với cô ta.

Ngồi ngang trâm mối bên lòng, tôi cứ nằm suy nghĩ mãi cho đến lúc trời đã rạng đông mà cũng chưa nhắm mắt. Trong mình tôi thấy đã phát bực sôi rết; tôi không thể nghĩ đến chuyện gì khác hơn là Thu-Cúc.

Nhưng tôi tuy không thể ngồi yên ở nhà, mà cũng không dám bước tới nhà Thu-Cúc, tôi bèn kiếm một cách để mà gần gũi với cô ta.

Bấy giờ đã chín giờ mai; tôi đi ngay đến nhà Di-Ba; trông thấy tôi, di liền hỏi có chuyện chi mà đến nhà di sớm như thế.

Tôi không dám tỏ thiệt; cái mục-dịch của tôi cho di. Tôi lên trả lời rằng tôi đi ra ngoài về sớm để dạn-học về danh cho tôi một chỗ ở trên thuyền xe chạy về C... tức là chỗ cha tôi ở.

— Di-Ba bảo tôi: — Cha chú! bữa nay tốt trời mà cậu đi như thế thiệt là có duyên lắm.

Tôi đứng nhìn Di-Ba, tự hỏi

trong bụng không biết đi có ý muốn kiêu ngạo tôi chăng.

Nhưng mà trông nét mặt di vẫn ra dáng nghiêm chỉnh.

Di lại hỏi tôi một cách nghiêm chỉnh rằng: — Vậy chứ cậu có đến từ-giả Thu-cúc không? — Không. — Ừ, thế là phải, từ-giả làm gì. — Di bảo không từ-giả là phải ư? — Chớ sao. Bởi cậu đã tuyệt-giao với cô ta thì còn tên nhà cô ta làm chi nữa? — Vậy đi đã hay chúng tôi tuyệt-giao rồi sao? — Có cô đưa bức thư của cậu cho tôi xem. — Có cô nói chi với di không? — Có nói với tôi rằng: « Nay Di-Ba, người quen với di đã không biết cách lịch-sự; những câu chuyện như vậy, có chàng nữa người ta để trong lòng, chớ ai mà viết vào giấy! » — Mà đi coi ý cô ta ra làm sao?

— Cô ta vừa nói vừa cười và lại có nói như vậy nữa: — Câu ấy có đến ăn ở nhà tôi hai bữa, vậy mà sau khi ăn xong cũng không thêm dài trên ngó tôi! — Ấy đó, cái ảnh hưởng của những sự ghen tuông và của bức thư tôi là vậy đó. Nghe di-Ba nói, trong bụng tôi lấy làm khó chịu biết bao nhiêu. — Vậy chứ đi có biết tôi bữa qua có ta làm gì? — Có ta đi coi ở rạp hát Lớn. — Tôi vẫn biết có ta đi coi hát. Nhưng sau khi ở rạp hát ra thì làm gì? — Đi coi hát về rồi có ta ăn khuya ở nhà. — Ăn có một mình à? — Như là có bà tước G... An với cô ta thì phải. — Xem đó thì biết sự tuyệt-giao của tôi không làm cho Thu-cúc sửa đổi chút thói quen nào cả. — Thấy như vậy chắc nhiều người bảo rằng:

Thôi người đàn bà ấy đã không yêu cầu thì của cũng nên giữ lấy đi cho rồi.

Tôi gượng cười mà đáp lại rằng: — Ô! cô ta không buồn rầu vì tôi, tôi lại càng lấy làm dễ chịu. — Mà cô ta không buồn rầu vì câu là phải làm. Mà câu viết ư cho cô ta như thế cũng là phải làm, bởi vì trước kia cô ta vẫn yêu cầu hết sức, bao giờ cũng thấy với tôi câu luôn, dường như đem liều từ nhà với câu vậy.

(Còn nữa)

